

Verslag regionale raadsbijeenkomst 14 september 2016 | gemeente Neder-Betuwe

---

Onderwerpen en doel

De bijeenkomst stond in het teken van:

- het proces rond het Uitvoeringsprogramma regionaal Ambitiedocument;
- het Regionaal Investeringsfonds.

Het doel was om enerzijds de raadsleden van onze samenwerkende gemeenten te **informer**en over de stand van zaken van deze onderwerpen en anderzijds ruimte te bieden voor gedachtewisseling om de raadsleden **goed voor te bereiden op het besluitvormingstraject** voor het investeringsfonds dat dit najaar volgt.

Bezoek bedrijventerrein Agro BusinessCentrum Opheusden (ABC)

Een sterke regio heeft belang bij een krachtige samenwerking tussen de speerpunten. Om hiervan een goed voorbeeld te geven (dat past binnen het speerpunt Agribusiness en verweven is met het speerpunt Economie & Logistiek en in mindere mate met het speerpunt Recreatie & Toerisme), startte de bijeenkomst bij een ondergaande, warme zon op het terrein waar het ABC zal worden aangelegd: het toekomstige centrum van het laanboomgebied.

De heer **Kees Veerhoek**, burgemeester van Neder-Betuwe, gaf uitleg. Op het 25 hectare grote ABC zal intensieve laanboomteelt (verenigd in Tree Centre Opheusden, TCO) worden bedreven. Exclusieve, laanboommgeleerde bedrijven zullen er als een sterk netwerk/cluster samenwerken en specialiteiten delen. Dit zorgt voor een slimme bundeling van kracht, know-how en efficiency. Het doel hiervan is om door te dringen in de keten en een grote aantrekkingskracht uit te oefenen op zowel klanten als kwaliteitsbedrijven (voor vestiging).

Op de plek waar de raadsleden stonden, zal het laanboomgebouw worden gerealiseerd; het visitekaartje en kristallisatiepunt van het ABC. Hier zal zowel fysiek als digitaal zaken worden gedaan. De burgemeester gaf te kennen dat er al belangrijke prospects zijn, waarover in het najaar meer nieuws zal volgen.

De heer **Paul Hospers** (*links*) gaf als **projectleider van het ABC** uitleg over de planontwikkeling, die niet-traditioneel is: nadat de gemeente voorinvesteringen heeft gedaan in de basisinfrastructuur (zonder een grondpositie in te nemen), is het de beurt aan de bedrijven/grondeigenaren. Zij vullen het bedrijvenpark, bedrijf voor bedrijf. Dit betekent niet alleen meer flexibiliteit, maar ook minder risico voor de gemeente. Er is nauwelijks verkaveling, waardoor bedrijven van diverse groottes deel kunnen uitmaken van het ABC. Elk bedrijf betaalt fee aan de gemeente, die zodoende de voorinvestering terugverdient. Het bedrijfsleven draagt dus het ABC; ze participeert en investeert.

Het Laanbouwgebouw maakt onderdeel uit van het ABC en van de compleet benodigde investering van 5 miljoen euro, is er al 4 miljoen aanwezig. Voor de laatste 20% zijn we in gesprek met de provincie, gelet op het integrale belang met de Gelderse Corridor. Vanuit Regio Rivierenland wordt gekeken hoe hieraan invulling kan worden gegeven. Het Laanboomgebouw past vanzelfsprekend volledig binnen de agenda van het speerpunt Agribusiness, maar is ook verweven met het speerpunt Economie en Logistiek. Er komt een logistiek afhandelingscentrum dat op een centraal punt zorgt voor een efficiënte afhandeling. Bovendien zal er een verbinding komen met de openbare ruimte voor gepaste recreatie, het derde speerpunt van onze regio. Er is al gestart met het realiseren van de waterpartijen en volgend jaar zal de schop in de grond gaan voor verdere ontwikkeling.

Inhoudelijke toelichtingen (gemeentehuis)

Mijlpalen sinds laatste raadsbijeenkomst (30 mei 2016) – De heer Hans Beenakker, voorzitter Regio Rivierenland

De heer **Hans Beenakker**, voorheen vice-voorzitter van Regio Rivierenland, introduceerde zichzelf als de nieuwe voorzitter. Voor een verdere, hernieuwde kennismaking zal hij de komende periode in elke raad langskomen. Nieuw in het Dagelijks Bestuur is de heer Thomas Steenkamp, burgemeester van West Maas en Waal en voorzitter van het speerpuntberaad Agribusiness. De heer Laurens Verspuij, wethouder in de gemeente Tiel, is het nieuwe Algemeen Bestuurslid en de heer Willem-Jan Stegeman is de nieuwe secretaris a.i.

De voorzitter gaf een korte toelichting op de verschillende mijlpalen die sinds de laatste regionale raadsbijeenkomst zijn behaald (*zie volgende pagina*).

- [Ambitiedocument vastgesteld](#)
- Beeldvormende notitie Regionaal Investeringsfonds
- Concept Uitvoeringsprogramma aangeboden aan colleges
- [Opening LNG-station \(Geldermalsen\)](#)
- [Vastgesteld Regionaal Programma Bedrijventerreinen \(RPB\)](#)
- Haalbaarheidsstudie Fruitrijk in gang gezet
- [Dialoog met gedeputeerde Gelderse Corridor](#)
- [Inspiratiebezoek aan Metropool Eindhoven](#)

Voor de komende periode staan o.a. de Open Days in Brussel op het programma, waar afspraken zijn gemaakt om onze regio beter te profileren.

De heer Beenakker wees de raadsleden verder erop dat het Ambitiedocument nu gereed is in gedrukte vorm. Deze ontvingen zij na afsluiting, samen met een verkorte versie hiervan.

(Klik op afbeeldingen om te openen)

Uitvoeringsprogramma en Regionaal Investeringsfonds (RIF) – De heer Jan de Boer, vice-voorzitter

De heer **Jan de Boer** nam de raadsleden mee in het proces: waar staan we op dit moment als we kijken naar het realiseren van onze ambities?

Totaalproces

Van regionaal ambitiedocument tot succesvolle realisatie

Zoals is te lezen in het Ambitiedocument zijn er acht programmalijnen waarmee wij bijdragen aan de realisatie van onze regionale ambities. Onze rol is wisselend: dan weer die van initiatiefnemer voor onze eigen kerntaken, dan zijn we weer aanjager (stimuleren O's: ondernemers, onderzoek, onderwijs, overheden) voor nieuwe projecten of partner die de partijen samenbrengt. Uitvoeringsorganisaties spelen hierbij uiteraard een grote rol. De feitelijke uitvoering zal een dynamisch proces zijn, we willen immers inspelen op de actualiteit. Partners vinden we niet alleen in eigen land, maar ook daarbuiten.

Voor de gezamenlijke financiering kan een Regionaal Investeringsfonds zorgen. Hierover bent u uitvoerig geïnformeerd tijdens de [raadsbijeenkomst op 30 mei](#). U heeft hierop uw input geleverd.

We moeten aandacht hebben voor:

- het 'voorwasprogramma' voor initiatieven (ondernemers op weg helpen);
- het betrekken van de raden;
- de criteria voor het toetsen van initiatieven;
- evaluatie en monitoring.

Het Economic Board (EB) zal zorgen voor toetsing van de financieringsaanvragen voor projecten aan de criteria die zijn verbonden met het Ambitiedocument. Daarbij wordt ook betrokken of er ook andere bronnen mogelijk zijn. Het EB zal bestaan uit vertegenwoordigers van de O's met een profiel dat past bij de speerpunten. Het proces van aanvragen wordt als volgt gemanaged: het EB geeft advies aan het DB en het AB neemt het uiteindelijke besluit tot toekenning van middelen. Er vindt controle plaats op de projectvoortgang en correcte besteding en tenslotte is er een evaluatie en terugkoppeling naar de raden.

Het tijdspad is ambitieus: we willen er in 2017 mee starten. Het AB neemt op 13 oktober een besluit over het voorstel RIF voor de duur van 1 jaar en het definitieve Uitvoeringsprogramma. Daarna volgen de begrotingsbehandelingen van de gemeenteraden, kunnen er zienswijzen vanuit de gemeenteraad ingediend worden op het RIF-voorstel en zal het AB op 14 december een besluit nemen over het RIF.

Ons Uitvoeringsprogramma en de Gelderse Corridor – de heer Henk Driessen, bestuurlijk trekker

Met ons ambitiedocument zetten wij een stip op de horizon voor onze drie speerpunten om economische ontwikkeling in de regio tot stand te brengen. De speerpunten Agribusiness en Economie en Logistiek sluiten aan bij de provinciale doelstellingen voor de Gelderse Corridor. Het is een zoektocht geweest om gezamenlijk tot een nieuwe werkwijze te komen. Op [5 juli](#) wisselden bestuurders en uitvoeringsorganisaties van Regio Rivierenland en drie gedeputeerden van provincie Gelderland daarom van gedachten over de provinciale ambities in de Gelderse Corridor in relatie tot het ambitiedocument van de Regio. Dit had als resultaat dat Regio Rivierenland en Provincie Gelderland meer gaan samenwerken.

Regio Rivierenland is een krachtig onderdeel van de Gelderse Corridor. Onze zoektocht wordt ondersteund met heldere stappen die we samen met de provincie gaan nemen:

- Doorstroming in de corridor verbeteren
- Economische spin-off realiseren
- Goed vestigingsklimaat ontwikkelen/faciliteren
- Agro-logistiek stimuleren

Ervaringen Regio Noordoost-Brabant: ambities en regionaal investeringsfonds

Wij zijn niet de enige regio die inzet op een sterke ambitie en een investeringsfonds als goede financieringsmogelijkheid van haar ambities ziet. Regio Noordoost-Brabant formuleerde ruim drie jaar geleden haar eigen ambitie en werkt sinds die tijd met een vergelijkbaar regionaal investeringsfonds. De heer **Roel Schutten, directeur van AgriFood Capital BV**, vertelde de raadsleden over de achtergronden hiervan en ervaringen hiermee.

AgriFood Capital (AFC) is het samenwerkingsverband van ondernemers, overheden en onderwijsinstellingen (3 O's) in de regio Noordoost-Brabant met 19 gemeenten. Binnen AFC werken partijen samen aan innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken rondom duurzaamheid, voeding en gezondheid. AFC wil Noordoost-Brabant in 2020 laten excelleren als dé topregio in agrifood. Regio Noordoost-Brabant is naast het bestuur en de uitvoeringsorganisatie één van de drie belangrijkste entiteiten van AFC.

In de regio bleek er een behoefte aan focus. Omdat er geen keuzes werden gemaakt, ontbrak het aan doortastendheid en had de regio 'weinig smoel' richting de provincie en het rijk. Na uitgebreide sessies ontwikkelde de regio een stevige ambitie: Behoren tot de slimste en duurzaamste agriregio's in Europa. Deze formulering/focus zette mensen in beweging. In de aanpak waren er in 2012/2013 drie uitgangspunten: triple helix (samenwerking van de O's), regionaal ecosysteem (geen sectorbenadering, maar stimuleren succes van alle branches) en lange termijnvisie (agenda en financiële scope tot 2020). Op de agenda staan een excellente arbeidsmarkt, betekenisvolle innovaties, een sterke bedrijvigheid (start-ups) en een veerkrachtige leefomgeving (o.a. breedband).

Ter financiering werd gekozen voor een regionaal investeringsfonds o.b.v. € 3,- per inwoner. Hierin werd – naast het feitelijk medefinancieren van projecten die aansluiten op de agenda – vooral geïnvesteerd in mensen en kennis: mentoren, campus, ontwikkelingsomgeving. Professionals nemen veel uitvoering voor hun rekening. De gemeenteraden sturen van tevoren via hun bijdrage aan het fonds en de regionale agenda. Besluitvorming over de projecten ligt bij het AFC. Er is een goede informatievoorziening aan de raden en colleges.

Verrijkt met alle kennis over en ervaringen van de afgelopen jaren adviseerde Roel Schutten onze regio om:

- een heldere ambitie op te stellen (en hieraan vast te houden);
- een agenda te maken die inclusief is (de O's doen mee);
- zelf tot actie te komen;
- aan te sluiten bij andere agenda's, zo word je interessant.

Deelsessies

Tijdens de deelsessies kregen de raadsleden de ruimte om inhoudelijke vragen te stellen over de onderwerpen.

Regionaal Investeringsfonds (RIF) – geleid door de heer Hans Beenakker

Aanwezig hierbij was ook Roel Schutten, directeur van AgriFood Capital BV (AFC). Er is veel gespiegeld met de situatie in AFC. Veel discussie ging over het effect van een dergelijk fonds. Evalueren na 1 jaar op de effecten op de regionale werkgelegenheid is eigenlijk onmogelijk. Wel kan een systeemevaluatie plaatsvinden (komen er aanvragen, hoe worden die beoordeeld). Dat kun je wel meten na jaar 1. Kies je voor een fonds, dan moet je dit eigenlijk structureel doen. Pas na 3 jaar wordt in AFC het positief effect op het binnenhalen van Europese subsidies gemerkt.

Het is vooral vasthouden aan je strategie en die goed communiceren. Ook andere sectoren in je regio gaan zich richten op de gezamenlijke doelen. In AFC worden veel criteria (26) gemeten om de stand van de regio weer te geven, maar of al deze een rechtstreeks effect hebben van het fonds kun je niet hardmaken. Wel kun je de projecten zelf goed monitoren en hierover met de raden communiceren. De werkelijkheid in onze regio om dit nu al meerjarig te starten is lastig, maar aanwezigen beseffen dat dit eigenlijk wel beter is.

In AFC is ook een Economic Board actief. Leden leveren pro deo hun bijdrage en zijn geen actieve ondernemers vanwege het concurrentieprobleem. Wel vertegenwoordigers namens, o.a. lid KvK en oud-ondernemer, onderwijs. Gesproken is over een subsidiesysteem of revolverend. AFC stelt dat revolverend niet aan de orde is voor die regio. Uitgangspunt is dat een project maximaal wordt geholpen met menskracht of subsidie. Als er een zeker rendement mogelijk is, zijn andere financiers (banken) aan zet waarmee je als overheid niet moet concurreren. Ingediende projecten zitten nog in een heel vroege fase waarbij er nog geen goed zicht is op rendement. Van belang is wel het eigenaarschap; ook de indiener moet een duidelijke eigen bijdrage leveren aan het project. Het gaat om het helpen van projecten die het zetje in de rug op dit moment nodig hebben en zonder de hulp van een fonds niet mogelijk zijn. In AFC zijn dit vooral MKB-bedrijven, de grote partijen hebben minder hulp nodig. Indien nodig wordt extern expertise ingevlogen. Dit is vergelijkbaar met het idee in onze regio van een 'voorwas' waarin projecten gereed worden gemaakt om in te dienen.

Uitvoeringsprogramma – geleid door de heer Jan de Boer

Jan de Boer maakte duidelijk dat het AB het uitvoeringsprogramma vaststelt en de gemeenteraad daarover formeel niet besluit. Wel is gedachtewisseling mogelijk over het uitvoeringsprogramma. Er bleek behoefte aan meer informatie over het uitvoeringsprogramma om tot gedachtewisseling over te kunnen gaan. De vraag 'Hoe raadsleden te betrekken bij het uitvoeringsprogramma?' werd daarom centraal gesteld in de gesprekken over het uitvoeringsprogramma.

Informeren van raadsleden

De nieuwsbrief van het regiokantoor wordt positief gewaardeerd. De korte berichten die ertoe doen spreken zeker aan. Wel bleek er behoefte aan een extra structureel platform of klankbordgroep à la model Avri, waarbij raadsleden vrij zijn om al dan niet te komen. Informatie ophalen op een informele wijze spreekt aan. Aan evaluatie van de kaders is ook behoefte. De informatie die gegeven wordt, zou wel vraaggestuurd vanuit de raadsleden moeten zijn. Het idee werd geopperd om een projectenlijst te bepreken. Raadsleden zouden ingezet kunnen worden voor lobby richting statenleden van de Provincie voor projecten, als dat nodig is. Er is behoefte aan interactie.

Inhoudelijke tips

Bij de opgave Ruimtelijke Keuzes en Regelgeving werd de tip gegeven om in te haken op de omgevingsvisie en om schaalniveaus (lokaal, regionaal, provinciaal) te verbinden met elkaar. Ook zou er een kernboodschap oftewel een koepel over de drie speerpunten heen moeten komen, om de ambitie van Regio Rivierenland duidelijker neer te zetten. Deze ambitie zouden we met zijn allen uit moeten dragen, maar bestuurders moeten hierin de kartrekker zijn.

Reikwijdte Uitvoeringsprogramma en RIF ver genoeg?

Er werden vraagtekens gezet bij de hoogte van het RIF, de duur van 1 jaar en de mate van inzet van de overheid in relatie tot de ambities die gerealiseerd moeten worden. Het zou fors moeten, zoals dat in andere regio's ook gebeurt (Schiphol, Rotterdam). Jan de Boer gaf aan dat beide instrumenten een start zijn om aan de ambitie te werken en dat het geheel dynamisch en in ontwikkeling is. Belangrijk is nu om een start te maken in gezamenlijkheid.

Uitvoeringsprogramma en de Gelderse Corridor – geleid door de heer Henk Driessen

De regio Rivierenland is als onderdeel van de Gelderse Corridor één van de drie corridorregio's. Tijdens de deelsessie(s) hebben de raadsleden daarom veel interesse in de organisatie hiervan. Hoe is het bestuurlijk overleg georganiseerd? Hoeveel zijn de andere twee regio's (Arnhem-Nijmegen, De Liemers)? En wat is de (gezamenlijke) stip aan de horizon van de Gelderse Corridor? De heer Driessen gaf aan dat dit vragen zijn die ook continue aandacht hebben in de te vormen samenwerking. Deze regio-overstijgende samenwerking, gestuurd vanuit een inhoudelijke opgave die centraal staat, is nog in ontwikkeling en daardoor is het logisch dat elke partij binnen de samenwerking zijn eigen tempo heeft en dat daarvoor ook ruimte wordt geboden. De regio is daarbij op verschillende fronten ook een trekker, gelet bijvoorbeeld op het Regionaal Programma Bedrijventerreinen (RPB), maar ook de triple-helixconstructies die hier al concreet vorm hebben gekregen met behulp van de uitvoeringsorganisaties.

Verder wordt ook nadrukkelijk navraag gedaan naar de rol van arbeidsmarkt en scholing binnen de corridor-ambities. De focus op een kernopgave (hoogwaardige tuinbouw en logistiek) is in beginsel goed volgens de raadsleden, maar de zorg bestaat dat dit kan leiden tot een monocultuur die geen diversiteit kent in (met name hoogwaardige) werkgelegenheid. De heer Driessen gaf aan dat ook in het bedrijfsleven de vraag klinkt naar goed personeel. Hij onderstreept het belang en gaf te kennen dat er al verschillende arbeidsmarktinitiatieven worden ontwikkeld; zo organiseert Logistieke Hotspot Rivierenland in samenwerking met industrieschap Medel een conferentie over scholing en arbeidsmarkt. Deze is onder andere ingegeven door signalen vanuit het bedrijfsleven dat het momenteel erg moeilijk is om aan passend personeel te komen. Tegelijkertijd is er een grote pool werknemers/werkzoekenden in de regio waarmee een betere match tot stand moet komen. Ook besteden we aandacht aan de relatie onderwijs-arbeidsmarkt. De conferentie, met diverse stakeholders, is bedoeld om te komen tot een programma van maatregelen om de aansluiting vraag – aanbod te versterken en arbeid als een belangrijke vestigingsfactor in de regio op de kaart te zetten.

Volgende informatiemoment

Op 31 oktober komt de Regionale Agendacommissie bijeen. Het informeren van raadsleden over het proces van het regionaal investeringsfonds staat dan op de agenda. De individuele raden hebben de mogelijkheid om vanuit de Regio een toelichting te krijgen op de voorstellen. Dit kunnen zij kenbaar maken bij de secretaris van de Regio: de heer Willem-Jan Stegeman (stegeman@regiorivierenland.nl, t: (0344) 63 85 60). Het idee is om eventuele volgende regionale raadsinformatiebijeenkomsten op locatie te verzorgen bij de diverse gemeenten.

